

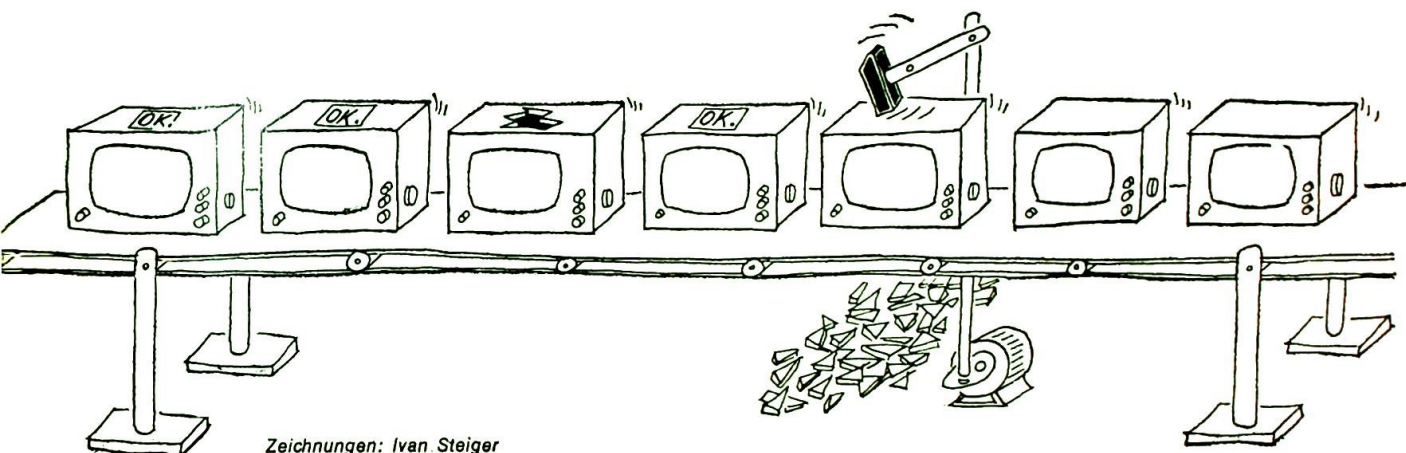
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 16.

82. ÅRGANG
5. SEPTEMBER

1970

Zeichnungen: Ivan Steiger

NORSK
«SALME-
SKATT»

(SIDENE 250—252)

KRIM-SERIEN

(SE ARTIKKELEN OM
TV OG VOLD SIDE 254)

GUNNEL VALLQUISTS
MORGENANDAKTER

(SIDE 259)

„DE SØTLADNE ORD”

På neste side i dette nummeret bringer ST. OLAV en artikkel av pastor Rudi Kessels, ungdomsprest i Akersveien 5, om vår såkalte salmeskatt. Vi sier uttrykkelig *såkalte* fordi det, som Kessels påviser, også etter vår mening er klare tegn på at salmebøkene nå må renses, fornyes og suppleres. Teologisk, stilmessig og i bruken av foreldete, ofte søtladne ord og uttrykk befinner en stor del av salmene, både i den katolske salmebok

og i Landstad seg på et foreldet nivå og er uverdige dagens kristne.

Imidlertid: Mange er likevel glade i de gamle sangene og vil, kan vi tenke oss, gjerne forsvare dem. Vi innbyr derfor våre lesere, katolikker som ikke-katolikker, til en debatt i våre spalter om pastor Kessels kritikk. Og etterlyser samtidig konkrete forslag til eventuelle forbedringer. Ordet er fritt.

RED.

OM INDISKE PIKER

Aviser verden over, også her hjemme, har i august gasset seg i løpende «avsløringer» av «salget» av unge, indiske piker til europeiske klostre — tilsynelatende med beviser på at det bak Kirkens praktfulle og lærde fasade finnes en mengde uhumskheter. I tidens sprog: raske pengetransaksjoner og jenter.

«Avsløringene» har kanskje særlig blitt slått opp av aviser som til daglig ikke trykker mye stoff om den katolske kirke.

Det er, når dette skrives, ikke mulig for oss å skaffe oss et hundre prosents pålitelig bilde av det som har foregått. Vi vet at Vatikanet har undersøkt saken og stoppet «utvandringen» fordi ikke alt har vært tilfredsstillende. Ellers ingen ting.

Men vi har en viss kjennskap til enkelte avisers sensasjonshunger og kan ane atskillig overdrivelser og misforståelser.

Det er imidlertid liten grunn for katolikker, inntil nærmere opplysninger kan innhentes, til å føle seg forpliktet til uten videre å forsvare pengeoverføringene. Det er ikke grunn til å lete etter mer eller mindre brukbare undskyldninger før vi er bedre informert om forholdene. Hvis det har foregått misligheter, eller hvis det hele kanskje bunner i et foreldet og tvilsomt samfunns- og menneskesyn hos enkelte prester og abedisser, kan vi bare håpe på en hurtig og effektiv forandring og at galskapen ikke gjentas andre steder.

Hvis derimot nitti prosent viser seg å være ren sensasjonsjournalistikk, vil dette bli tydelig og fortelle oss enda en ting om den forråelse og dumhet som uansett dette finnes i en del av avisverdenen.

A. R.

LATIN-AMERIKANSK

KIRKERAPPORT

Brasil er det største romerskkatolske land i verden, og landets Kirke har lenge vært regnet som den eneste institusjon som var sterk nok til å gi de forfulgte en viss beskyttelse og til å yde virkelig støtte til militærregimets motstandere, skriver Newsweek. Aviser og tidskrifter i andre land har gjengitt beretninger om brutalitet og tortur i landets fengsler, dette og beretninger om prester og ordenssøstre som har vært mistenkt og fengslet for såkalte venstre-sympatier har styrket dette bilde av en kjempende og lidende Kirke. Pave Paul har selv tatt imot en dyster rapport om «Terror og turtur i Brasil» som forteller om de uhyggelige overgrep som gjøres mot de politiske fangene i Brasil av politimenn og

anklagere som prøver på å knekke all opposisjon. «Vi har lest dokumentene De har sendt Oss om torturen i Brasil,» har paven sagt til erkebiskop Helder Camara under et møte i Vatikanet tidligere i år. «Kirken vil ikke lenger tolerere slike grusomheter i et land som kaller seg kristent...»

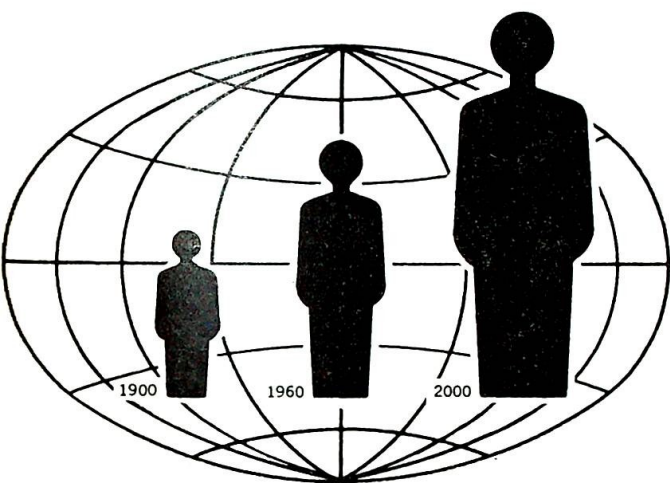
I virkeligheten, skriver bladet, holder Kirken i Brasil nå raskt på å miste denne motstandsevnen. På mindre enn to år har regjeringen klart å temme mange stridbare katolikker på forskjellige vis samtidig som regimet har blåst nytt liv i nasjonalistiske følelser blant de mest konservative biskopene. En latinamerikansk korrespondent for Newsweek hevder at liberale kirkemenn som Dom Helder og andre nå

L'OSSERVATORE

ST. OLAVs redaksjon har aldri lagt skjul på sin innstilling til Vatikanets halvoffisielle avis, L'Osservatore Romano: den har ikke ubetinget vår tillit. Nå kan man si «hvem bryr seg om det»? Nei, i hvert fall ikke L'Osservatore's redaksjon, den aner sikkert knapt at det finnes et tidsskrift i Akerveien i Oslo. Men egentlig er det en alvorlig ting å si om en avis-redaksjon, at man ikke helt stoler på den. Og før eller senere må noen høre anklagene, som kommer fra mange hold i dagens katolske verden og tenke nærmere over saken. Et konkret eksempel: i den engelske ukeutgaven som var datert den 13. august gjemte man bort på side 12 en historie som pressefolk flest vel ville regnet som ukens toppsak, Barbara Wards analyse av 70-årene (se neste side). Et dokument som hun att på til hadde utarbeidet etter anmodning av den pave-lige kommisjon for rettferdighet og fred. Hadde avisen stoff på de elleve foregående sidene som var viktigere enn det hun snakket om? Hvorfor ble referatet av hennes meninger og advarsler «barbert» så hardt ned?

Før eller siden må det komme et svar på denne og andre anklager. Fra redaksjonen — eller fra de menn som muligens fjernstyrer den. Det gjelder tross alt en katolsk hovedavis, vi er interessert i dens skjebne.

A. R.

har liten innflytelse eller makt i Brasil. De politiske dissenterne skilles i økende grad fra hierarkiene, biskopene har blitt mer forsiktige og mer konservative. Skriver korrespondenten.

En av hovedgrunnene til denne forandring er at det har lyktes myndighetene å knekke studentenes og arbeidernes organisasjoner. For to år siden så det ut som man kunne vente et direkte sammenstøt mellom stat og Kirke da myndighetene arresterte Tibor Sulik, presidenten i verdensforbundet av kristne arbeidere. Sentralkommisjonen i de brasilianske biskopers konferanse erklærte bl. a. at arrestasjonen bekrefter at det var igang en forfølgelse mot Kirken, dens prester og legfolk. Forfølgelsene fortsatte også: i rask rekkefølge grep politiet advokat Mario Carlos de Jesus, en fagforeningsleder og anklaget ham for agitasjon mot regimet. En kapusiner-munk ble arrestert for å ha preket i kirken mot landets militære

styrker og en annen prest ble fengslet for å ha deltatt i en studentdemonstrasjon. Og da biskop Caheiros, i Volta Regonde i det sydlige Brasil og femten av hans prester offentlig protesterte mot polititortur av en av distriktets arbeiderledere, ble de selv grepet. Og så sent som i april ble erkebiskop Rezende Costa, en av hans hjelpebiskoper og 32 prester anklaget for å ha hatt forbindelse med venstre-elementer i byen Belo Horizonte.

«Opprinnelig kom protestene mot regjeringen fra legfolk, fra studenter, arbeidere og politikere,» sier biskop Caheiros som nå selv venter at hans sak skal komme opp for en militærdomstol. «Så lenge Kirken mente at disse demonstrasjonene var riktige og rettferdige, støttet den dem. Men idag er det ikke lenger noen å støtte.»

Regjeringen er på sin side stadig på vakt. Ni dominikanere venter stadig å bli satt for retten tiltalt for å ha støttet den

PRESTEVIELSE

Søndag kveld, den 30. august ble den 31 år gamle Per Bjørn Halvorsen viet til katolsk prest i St. Dominikus kirke i Oslo av biskop John Willem Gran. Halvt hundre prester fra prestedømmet og fra Dominikanerordenens klostre i Norden, Frankrike og andre land var til stede under høytideligheten. ST. OLAV kommer i neste nummer til å bringe bilder og stoff fra prestevielsen.

Dagen før avla den unge norske søster Marie Madeleine endelige løfter i dominikanerinnenenes orden — det ble dermed en betydningsfull helg for bispedømmets katolikker.

Artiklen om fjernsyn og vold som vi bringer inne i bladet bygger på en Publik-artikkel av Klaus von Bismarck, indendant i vesttysk kringkasting. Von Bismarck satt fra 1961 til 1968 i sentralkomiteén for Kirkenes Verdensråd.

FRA BISPEDØMMET

Mons. Dr. Arne O. Sund meddeles efter eget ønske avskjed i nåde fra sin stilling som sogneprest ved St. Josefs Kirke i Haugesund fra 1. september i år. Ny adresse: St. Franciskus Hospital, Dronningens gate 6, Stavanger.

Pastor Alan Cyril Littlewood utnevnes til sogneprest for St. Josefs Menighet i Haugesund fra og med 1. september i år.

Pastor Rudi Kessels løses fra sin stilling som kapellan ved St. Olav Kirke i Oslo; han vil for ett år studere kateketikk i Strasburg.

Pater Jo Neve S.M. løses fra sin stilling som kapellan ved St. Paul Kirke i Bergen fra og med 1. september i år og utnevnes til annen kapellan St. Olav Kirke i Oslo fra og med samme dato.

Pastor Michel Beckers er fra og med 1. september i år utnevnt til kapellen ved St. Paul Kirke i Bergen.

Pater Rory Mulligan S.M. er ansatt som kapellan ved Maria-kirken på Stabekk fra og med 1. september i år.

JOHN W. GRAN

Biskop.

døde gerilja-lederen, Carlos Marighela. Og hva som kan skje med mennesker som mistenkes for samarbeide med «venstrekrefter» er tydelig fortalt av moder Maurina Borges de Silveira, superior i et kloster i Sao Paulo. Hun ble fengslet, anklaget for å ha tillatt opposisjonelle grupper å holde til i klosteret. Da hun ble satt på frifot i mars i bytte for en kidnappet japansk diplomat, fortalte moder Maurina hvordan politifolkene hadde kledd henne naken og slengt henne inn i en celle sammen med en mann og siden også gitt elektriske sjokk mot kjønnsorganene.

Når det ikke passer med å bruke vold, driver regimet ganske effektivt med smiger for å binde Kirken. Man regnet med at bruk av tortur ble et hovedemne på årsmøtet i den brasilianske bispekonferansen for en stund siden. Men, skriver Newsweek, efter to uker med store mot-

(Forts. side 263)

«THE ANGRY SEVENTIES»

Barbara Ward, lady Jackson har på oppfordring fra den pavelige kommisjon for fred og rettferdighet utarbeidet et arbeidsdokument med tittelen THE ANGRY SEVENTIES. L'Observatore har offentliggjort et sammen- drag av teksten, hvor det bl. a. heter:

Den periode Barbara Ward kaller The Second Development Decade begynner etter hennes mening i januar 1971. Under FN's ledelse må de skapende og for- enende krefter i verden forsøke å gi menneskeheten øket støtte og mer rett- ferdighet, særskilt i det man kaller den tredje verden.

Transistorer, fjernsyn, jettfly og måne- ferder skapte i 60-årene en ny følelse av fellesskap og nærhet. I 70-årene er det nødvendig at denne nye forståelse av vår solidaritet og avhengighet av hverandre omformer de økonomiske og politiske strukturer som fremdeles splitter den menneskelige familie.

Den første periode, the First Devel- opement Decade er nå over, men rap- porter og analyser av disse ti årene (Pearson, Jackson, Tinbergen og Fao- rapporter) tyder på at det hele endte med nederlag.

Hva så med neste periode? Barbara Ward forutsetter en verdenskrise i 70- årene — the Angry Seventies. Vold og fortvilelse, opprør og borgerkriger truer. Grunnene er etter hennes mening:

- Sprengningen av byområdene i de utviklede nasjoner som ligger langt foran systematiske forsøk på moder- niseringer.
- Befolkningseksplasjonen. Mellom 1960 og 1980 kan de utviklede nasjoner komme til å fordoble innbyggeran- tallet i byene.
- Utilstrekkelig matvareproduksjon i den tredje verden.

Denne prosess fortsetter i de kom- mende år — kløften mellom et liv i håp og kampen for å overleve utvides. Vi får en under-verden av elendighet og fattigdom som strekker seg fra Chi- cagos ghettoer til Calcuttas slum. På toppen av alt dette sitter de rike, beste- borgerne, fariseerne, de som har klart seg i kampen for tilværelsen.

Alt håp for 70-årene hviler på at man finner løsninger på disse problemene. (Forts. side 261)

MED FROMME

AV PASTOR

Vet De betydningen av ordene *vunde* og *fjed*? Hvis De gjør det, kunne det være på sin plass med et lite eksperiment: spør Deres barn om de vet det. Og spør dem samtidig om de vet hva *prud* og *huld* betyr. Det blir sikkert et overbevisende eksperimen- t, det vil nemlig vise at slik ord ikke hører med i levende, moderne sprogbruk, og at de følgelig ikke sier en stort.

Ordene har jeg hentet fra vår ka- tolske salmebok, den som til daglig brukes i våre kirker. Det var ikke vanskelig å finne slike eksempler, det vimler av dem i våre salmer. Ja, av og til er man oppriktig i tvil om man har med trykkfeil å gjøre eller ikke.

Lar ordforrådet mye tilbake å ønske, så er det stort sett like galt fatt med selve stilen i mange av sal- mene. Søtladne, salvelsesfulle utgy- delser, kombinert med et tungt og ufordøyelig billedesprog — levninger etter forgagne århundrer — gjør mange salmer så å si ubrukbare i vår tid. Et lite eksempel:

(Salme 114:1 i den katolske salme- boken):

Ditt navn, å Jesus, lokker meg
at jeg skal skynde meg til deg.
Og trykke deg med troens arm
i kjærlighet til bryst og barm.

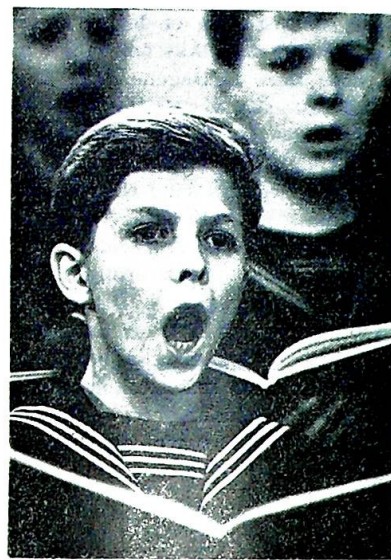
Slutten av det forrige århundre har tydeligvis satt sitt preg på mange av våre katolske sanger, og det har vel sine lett forklarlige historiske grunner. Men salmene blir jo ikke bedre av den grunn. Et eksempel på denne epokens naive blomstersprog: (337:2, 3)

Du brud til Kristi kjærlighet
så rik på nådens herlighet,
bestenkt, lik blomst med dugg ved
kveld,
med hans, din brudgoms, strålevell.
Som dronning smykt med brudekrans
så stråler du i himmelglans.

Hver himmelpport med perleskjær
står alltid åpen for enhver...

(Hvem bruden er, er forresten ikke helt klart. Men analyserer man nøye hele teksten, får man inntrykk av at det må dreie seg om byen Jerusalem.)

En annen stilart som preger en del av vårt katolske repertoar kan

Synger han noe han forstår?

man kanskje kalle for «åndelige kampsanger. De minner litt om mel- lomkrigsårenesølge av eksaltert nasjonalromantikk:

(313:2, 3)

I vår store Konges garde
går vi frem til dåd og dyst.
Korset lyser som en varde
og gjør kampen til en lyst.
Fagert er det liv som leves
der hvor Korsets banner heves
og for Kristus kampen står.
Kristmenn, korsmenn, fram.
Kristmenn, korsmenn, fram.
Kristmenn, korsmenn, kongsmenn,
fram.

Ungdom hør, vår Konge kaller.
Olavs hirdmenn, vær beredt.
Når til hærferd luren gjaller,
kampen er vår plikt og rett.
Og vi får til dåd og virke
nådens vigsel i Guds Kirke —
bedre rustning ei vi får...

En annen ting er at rimet skal være med — det synes å være et ufravike- lig krav for absolutt alle våre salmer. Men det er ikke bestandig så heldig. For eksempel inntar ordet *våde* en uventet fremtredende plass i vår «sal- mesjargong». Hvorfor? Jo, grunnen synes å være ganske innlysende, man hadde bruk for ord som rimer på *nåde*.

ORD og GLOSER

DI KESSELS

Et annet eksempel hvor rimet fører til merkelige ting:

(263:1)

Kristne, la høyt vår lovsang lyde,
hjerter, bryt ut i salig lyst.
Gud bor blant oss for å fryde
oss med sin trøst fra livets kyst.

.....

Hva livets kyst er for noe, er i det minste gåtefullt og går heller ikke frem av de påfølgende linjer.

Ved siden av ordforråd og stil er salmenes innhold et like trist kapittel. Ofte er det ganske enkelt intet innhold i det hele tatt, bare en opphopning av fromme ord og gloser uten indre sammenheng. Tankegangen skrider liksom ikke frem, eller rettere sagt: det finnes ingen tankegang. Det kan selvfølgelig hende at det finnes innhold, personlig finner jeg det imidlertid ikke. Hvis det er skjulte dyp som går meg hus forbi, vil jeg stille et spørsmålstegn ved forståeligheten av slike salmer, de skal jo synges av menighetene, og de skal helst forstås mens man synger dem. Et eksempel på en salme med lite eller forvansket innhold:

(343:1)

La ei, å Gud, oss gå av minne
din godhet mot oss underfull,
mens fjerne folk enn går i blinde
i håpløs kamp for støv og muld.
Hva hendenold forgjebes søkte
i blodig dåd, i stakket lyst,
oss skjenker Du, vil vi deg frykte:
den fred som bringer evig trøst.

(Her er det temmelig opplagt en rykkfeil: hendenold skal sikkert være hedenold. Typisk nok ble såvidt eg kan skjønne ikke feilen rettet i neste opplag.)

Et par nadverdsalmer (267, 276) aller hostien for «englebrød». Man

kan ha dypsindige diskusjoner om nadverden og kanskje divergerende oppfatninger, men de fleste kan vel enes om at ordet «englebrød» er noe fromt vrøvl. Ihvert fall et dårlig påfunn. Ordet sier ingenting om nadverden, det virker tvert om ikke bare søkt, men først og fremst misvisende.

Det rent innholdsmessige er av og til på kanten av det tillatelige i salmene. Eksemplet denne gang er en Mariasalme:

(359:2)

Hør moder, som barn oss påkalle
i bønne ditt hellige navn.
Maria, du åpne oss alle
en veg til Gud Faderens favn...

Maria skal altså åpne veien til Faderen for oss — en vei som altså må antas å være stengt. Hun skulle med andre ord være en slags mellommann mellom Gud og menneskene. Det skal atskillige akrobatiske krumspring til før man får dette i overensstemmelse med Konsilets dokumenter hvor det gjentatte ganger understrekes at det bare finnes én mellommann mellom Gud og menneskene: Kristus. (For eks. konstitusjonen om Kirken, paragrafene 8, 41 og 60.) Det er ellers verd å sitere paragraf 20 i dekretet om økumenisme:

«Våre tanker vender seg aller først til de kristne som bekjenner Jesus Kristus som Gud og Herre og som den eneste mellommann mellom Gud og menneskene, til ære for den ene Gud: Fader og Sønn og Helligånd. Vi vet at det finnes betydelige avvikelser fra den katolske Kirkes lære også når det gjelder Kristus, det menneskevordne Guds ord, og forløsningsverket, videre Kirkens mysterium og funksjon samt Marias plass i frelsens tjeneste.»

Mange salmer — det er ikke nødvendig å sitere noen, De kan bare slå opp salmeboken, ånder en atmosfære som før preget kirkefolket i bestemte tidsperioder. Man foraktet eller fryktet verden, og man ville helst flykte fra den. Alt dette står i skarp kontrast til vår tids innstilling. Vi opplever idag verden på en annen måte, vi opplever den som en utfordring til bevisst ansvar og positivt innsats fra

de kristnes side i samarbeide med andre. Konstitusjonen *Kirken i verden av idag* er et offisielt kirkedokument som registrerer denne nye holdningen, som stadfester den og som gjør den til en rettesnor for vår tids katolisisme.

Det er klart at det er lett nok å rakke ned på eksisterende ting samtidig som man selv ikke har noe alternativ, noe som er bedre. Men likevel må det sies: vårt salmerepertoar er svakt og i høyeste grad modent for rensning, revidering og supplerings. Det er ikke blasfemisk å kritisere diverse liturgiske utformninger hvis de ikke lenger passer fordi de er tidsbundne. Det er snarere blasfemisk å synge ting som man egentlig ikke mener og ikke kan forstå. Som oftest er det ikke så ille, man blir jo revet med av melodien slik at teksten blir en sekundær ting. Men man kan bli aldeles fælen når man plutselig oppdager hva det er man står og synger. Sløvheten vi alle sammen opplever i forhold til disse tekstene er sikkert en følge av at tekstene i lange tider har vært dårlige, intetsigende og lite engasjerende. Skal dette komme til en forandring, må det skje gjennom den omvendte prosess: vi må ruske opp i vår slumrende bevissthet og bli klar over hvor dårlig vi egentlig er stilt. Og først da kan det laves nye ting som er mer i takt med vår egen tid.

Et ord til slutt:

Dette er ikke et særproblem for den katolske salmeskatten, det gjelder jo i virkeligheten hele det nasjonale repertoar, blant annet Landstad. (Også den ungdomsboken som kom i 1968.)

Sr. Mirjam på UNKFs årsmøte sammen med bl. a. pater Ronald Hölscher og Torfinn Tazt.

SR. MIRJAM

Dagens katolske ordenssøstre prøver nye arbeidsformer, i Norge og ellers i verden. Konsilet og siden de enkelte biskoper har gitt grønt lys — og de erfaringer man har høstet i løpet av få år, tyder på at det er en nødvendig og vellykket utvikling.

En av de som hos oss er med på noe slikt er den unge St. Josefsøsteren Mirjam: hun har halvdags post som lærerinne på St. Sunnivaskolen, hun har halvdags post som fast sekretær for Unge Norske Katolikkers Forbund og for Skoleledelsen og hun er medarbeider i dette blads redaksjon. De fleste mennesker i Norge ville sikkert protestere vilt mot å arbeide 10–12 timer i døgnet uten betaling, sr. Mirjam ser ut til å trives med maset.

Hva gjør for eksempel en sekretær i ungdomsarbeidet? Hun har det praktiske arbeidet med forberedelsene til alle week-ends og leire for de unge, hun er nødt til å ta på seg en del reisevirksomhet rundt om i menighetene og til ungdommens kontakter i våre naboland, i Nord-Tyskland osv. På utenlandsreisene, hvor hun gjerne drar sammen med ungdomspresten, pater Arno og to, tre representanter for de unge selv, opptrer hun av praktiske grunner av og til i «sivile» klær, ikke i ordensdrakt. Hun har tillatelse til dette fra sine foresatte i ordenen, og hun går på denne måten bedre sammen med de unge, blir lettere godtatt — og kan dermed være dem til bedre hjelp.

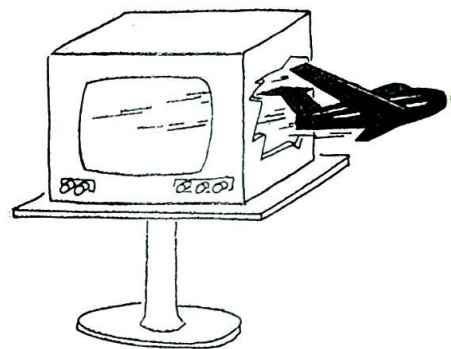
— Hva betyr det personlig for Dem å være med i dette arbeidet, søster?

— Mange ting. Det betyr bl. a. at jeg har lært meg til å tåle uvant mye bråk fra de unges platespillere, at jeg ikke må reagere når vi vinterstid farer av sted på vei til et arrangement i en bil som mangler fjæring, at jeg

(Forts. side 259)

FJERNSTYRES AGGRESJONER

Den vesttyske katolske ukeavisen PUBLIK har tatt for seg problemet vold og fjernsyn. En kjent tysk TV-mann skriver at man har tre typer av sendinger hvor man gjengir voldshandlinger og brutalitet på skjermen: Dokumentarfilmene som gjengir vold helt bevisst og med plikt til ikke å fortie virkeligheten eller å mildne den, det gjelder for eksempel reportasjer fra Vietnam eller fra demonstrasjoner. Videre sendinger hvor det kommer spekulasjon i bildene — brutalitet selges til en god pris, som det heter. Det gjelder bl. a. krim-seriene. Og endelig gjelder det programmer hvor man forsøker å holde opp et speilbilde av det moralske liv for samfunnet, også for å kritisere og oppdra.

Det er nødvendig og forsvarlig å sende nevnte dokumentarfilmer som regel, forutsett av at man har en samvittighetsfull og ansvarsbevisst programledelse. Men mer spekulasjonsbetonte programmer er noe annet, det er viktig at myndighetene og programledelsene ser kritisk på disse tilbudene — og om så skal være drar kjensel på hestefoten.

Vi har i dag ofte journalister i opposisjon til the Establishment. Mange journalister oppfatter seg som del av en intellektuell opposisjon, som om de har et samfunns-politisk oppdrag. De varetar dette oppdraget lidenskapelig, noe som er helt legitimt så lenge de som enkeltpersoner i diskusjoner og kommentarer tydelig hevder og forsvaret sin personlige mening. Det blir først problematisk i det øyeblikk man får inntrykk av at de representerer kringkastingen, denne halvstatlige autoritet som taler fra en opphøyet posisjon et sted mellom himmel og jord. I dens tjeneste, tror mange, kommer bare journalister som forsvaret en bestemt mening til orde.

Man mangler her viden og opplysninger om massemediene. Men inntrykket av en tilranet autoritet forsterkes på grunn av noen få journalisters holdning og ordvalg. De oppfører seg med slik overlegenhet og selv-sikkerhet at man får følelsen av at de

regner sin mening som den eneste sanne og mulige. Det er, når det gjelder et medium av slike dimensjoner, ikke bare en uklok og udemokratisk metode, den er også farlig. Det er ikke alltid så enkelt å få forklart slike «misjonærer» at de ikke har lov til å forsøke å overbevise andre på den måten.

Når det gjelder krim-serier har man i Vest-Tyskland forskjellige psykologiske serier, for eksempel Märgret-serien. Man kan nesten kalle disse serier for gemytlige, selv om man ikke spares for å se lik. Men sympatiene er utvetydig fordelt, det foregår som i et eventyr: Til slutt seirer alltid det gode, og den onde får sin velfortjente straff. Man kan puste lettet ut, verden er igjen i sine rette baner.

Men så finnes det også andre kriminalfilmer hvor det ikke lenger er snakk om en intellektuell lek. De harde never og de ildsprutende pistoler dominerer. Selv om de moralske normer formelt ordnes inn i mønsteret på slutten av filmen, sitter man igjen med inntrykket av brutal vold. Det er de scener hvor det ble brukt slik brutal vold man husker. Det er derfor forståelig at foreldre, lærere og i det siste også en del av pressen er bekymret for enkelte western-filmer, og

VÅRE ELLER --

Kommisjonen mener den kan bevise at vedvarende, stereotype inntrykk via TV av at vold i fjernsyn er et akseptabelt middel til å løse konflikter — et middel som ikke har konsekvenser og som alltid fører til heldig resultat — har forandret adferdsformer selv hos voksne. Hos barn ble det en tid iaktatt en nedsatt sensibilitet både overfor fiktiv og reell vold.

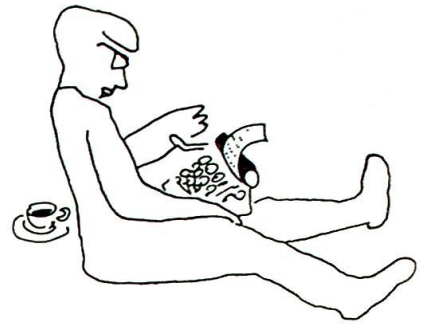
Som sagt er resultatene av denne undersøkelsen bare betinget brukbare hos oss, heter det i Publik-artikkelen. De amerikanske fjernsynskanaler er aktive fra tidlig på morgenen med barn og ungdom som hovedmengden av seere, barn og ungdom ser mer fjernsyn enn vanlig og mulig i Vest-Tyskland. En annen vesentlig forskjell er at fjernsynet i Tyskland står under offentlig kontroll, mens amerikansk fjernsyn eies av private selskaper hvis hovedinteresse det er å produsere et virkningsfullt program som tjener reklamens sak.

Alt dette betyr imidlertid ikke at vi ikke trenger å ta hensyn til resultatet av undersøkelsene:

Kan aggresjoner i det hele tatt fjernstyres på denne måten? Viten-skapen har i hvert fall ikke noe utvetydig svar. Men mange er enig om at det er en funksjonssammenheng mellom muskelkraft og aggresjon. Dagens meneske som lever i et moderne industrisamfunn er kanskje på en særlig måte utsatt for å bli aggressiv fordi det ikke får brukt sine fysiske krefter. Allerede Freud trakk den konklusjon at aggresjonstrangen — som opprinnelig var beregnet på kampen for tilværelsen — måtte få utløsning ved hjelp av muskelsystemet. Denne tesen blir også forsvart av Arnold Gehlen når han sier at «fysisk arbeid... også har betydning når det gjelder å avlede aggresjonstendenser». De fysiske bekvemmeligheter og tekniske lettelser øker, samtidig og i takt med dette blir vi lettere opphisset og mer masete.

Sett slik er det forståelig at enkelte frustrerte mennesker identifiserer seg med den sterke mann på billedskjermen som hevner seg i hans sted på den onde omverden. Men denne analyse er ikke noe alibi for oss til å fortsette i samme spor. Spesielt når vi tenker på de unges utvikling, er det grunn til å tenke på en forandring, et bedre TV-alternativ. I den amerikanske undersøkelsen ble det fastslått at de fleste seere var barn og ungdom, altså mennesker i en alder hvor de er lette å påvirke og som ennå ikke har utviklet evnen til

(Forts. side 260)

ONSDAGS- BREVE

Kjære alle sammen,

Bøkene er over oss om kort tid, forlagene står klare med digre host-lister og atskillige overraskelser. På Gyldendal kommer såvidt jeg vet Per Hansson med en ny bok som han har kalt *MAMMA KARASJOK*, Vera Henriksen har ferdig en historisk roman på Aschehoug og Bjorg Vik kommer på Cappelen, ikke med noveller, men med roman. Hermed nevnt tre, meget forskjellige, norske forfattere som efter sigende finnes på disse listene.

(Per Hanssons bok handler om samekvinnen Kirsten Svineng som har vandret omkring i Karasjok, og ofte milevis innover viddene, for å gjøre vel mot andre — under krigen ble hun selve mamma Karasjok, den uredde engel for mishandlede serbiske krigsfanger i slaveleiren i nord.)

Gyldendal er ellers tidlig ute med Thor Heyerdahls bok om Ra-ferdene, og forfatteren, avismannen og filmkjenneren Sigurd Evensmo presenterer kåserier, foredrag og artikler i en samling som han har kalt *OBSERVASJONER*. Her tar han opp aktuelle kulturspørsmål som det om pornografi egentlig er særlig radikalt — og han går i en annen sak til felts mot åndsarbeidernes beundring for visse strømninger i Sverige og Danmark.

Dette skrevet i all hast, jeg må se å få lest et par bøker fra i vår som jeg ennå ikke har fått tid til å gå igjennom.

Hilsen
ANDREAS LEGMANN

thrillere og skrekkinfilmer som åpenbart bare spekulerer i vold og ikke engang forsøker å dekke sine «helter» ved en moralsk vurdering.

Inntil nå har de ansvarlige TV-folk som oftest hevdet at slike sendinger er uten negative eller varige skadevirkninger. De som laver programmene, kalkulerer i det hele tatt mer nøkternt når det gjelder TVs virkninger enn et kritisk engasjert (og opphisset) samfunn. Dessuten har kriminalsociologiens statistikker ikke kunnet føre frem noe bevis på at TV har satt igang forbrytelser.

De nyeste undersøkelser i USA synes imidlertid å innta en mer kritisk holdning til denne påstand. De amerikanske forhold med deres kommersielt pregete fjernsyn, kan sikkert ikke uten videre sammenlignes med tyske forhold. Likevel må vi se på to punkter med større oppmerksomhet:

Virkningen av voldsfilmer på barn og ungdom.

Blir den som ser voldsfilmer i det lange løp påvirket i negativ retning?

På grunn av de oppskakende politiske mord i 60-årene krevet det amerikanske samfunn at tallet på volds-scener på skjermen ble redusert. Samtidig krevet det en nøyaktig undersøkelse av de skadevirkninger slike scener eventuelt var årsak til. Resultatet som det oppnevnte forskerteam kom frem til kan sies på følgende forenklete måte:

Den fremstilling av vold som hittil har vært vist i amerikansk TV fører først og fremst hos den unge, kritikk-løse, sosialt labile og kontaktfattige tilskuer til en forandring i vedkommendes forhold til vold. Også i det virkelig liv.

UNGARNS KIRKE

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 — —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587	—	10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S. St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
Veståsen kapell	—	9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00 —
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

■ Pave Paul VI har sendt et apostolisk brev til Ungarns katolikker i forbindelse med høytideligholdelsen av 1000-års jubileet for den katolske kirke i landet og æringen av den hellige Stefans fødsel og dyp.

I skrivelsen sier paven bl. a. at man ved jubileet minnes den rike arv som er overlevert gjennom Ungarns historie. Med St. Stefan begynte en ny og fruktbar kristen epoke i landet, en epoke som skapte enhet i folket og en uavhengig stat. Samtidig begynte, da man sendte utsendingen Astrik til Roma, den tusenår gamle forbindelse og enhet mellom den apostoliske stol og det ungarske folk. Det var en enhet i troen og i gjensidig respekt samtidig som den innebar gjensidig støtte i vanskelige tider. Han viser også til den ungarske kirkes store innsats i Ungarns forfatningsrett, lovverk, kunst og skolevesen.

Ungarns katolikker må ikke falle for den fristelse å mene at deres tro er uttrykk for forgagne tiders liv, heter det. Det har skjedd forandringer i de ytre omstendigheter i livet, i samfunnet og i det borgerlige fellesskap, akkurat som det har skjedd forandringer i de kulturelle og sosiale mønstre. Vi vil sikkert oppleve nye forandringer i fremtiden igjen. Men troens og Kirkens vesen forblir derimot uforandret. Den ungarske kirkes ærerike fortid lever ut i dagens virkelighet. Det er katolikkenes oppgave, betonte paven, å bekjenne den gamle og alltid nye tro og overlevere den hellige arv fra fedrene til de kommende generasjoner.

De åndelige krav troen setter, må likevel ikke avholde de ekte kristne fra å prøve å oppfylle de oppgaver de har i samfunnet. Det kan gjelde medarbeiderskap i sosiale og kulturelle fremskritt i samfunnet osv. Det er de kristnes rolle å minne om og forsvare det kristne fellesskaps idéer, respekten for et menneskes liv, aktelsen for den menneskelige verdighet og dets samvittighetsfrihet såvel som kravene til sosial rettferdighet, fellesskap og en sann og rettferdig fred. Idag som i tidligere tider er Kirken, understreker paven, utsatt for tallrike indre og

ytre vanskeligheter, misforståelser, splittelsestendenser, svekket trosholdning og mindre innsats og glød. Alt dette registreres med dyp bitterhet, sier han. Men man må ikke la seg overmanne av denne følelsen, for selv om Kirken lider under sine menneskelige svakheter, så er den på den annen side sikker på Guds hjelp.

■ Nederlands biskoper har i et brev til sine prester sagt at landets katolske kirke ikke kan gå sin egen vei i selibatsspørsmålet. I en redegjørelse for samtalen nylig mellom paven og kardinal Alfrink understreker biskopene den nære forbindelse med pavestolen og verdenskirken.

Ifølge KNA's referat sier biskopene at man ikke kan vente noen vesentlig forandring i selibatsspørsmålet. Både pavens personlige overbevisning og stordelen av verdens biskoper inntar en annen holdning til saken enn den som gjør seg gjeldende i Nederland. På den annen side uttrykte de nederlandske biskoper som sitt ønske at den neste bispesynoden vil ta opp problemer i forbindelse med presbevielsen.

■ Vatikanets nye talsmann for pressen, Federico Alessandrini skriver i en artikkel i ukeavisen L'Osservatore della Domenica at den nylig undertegnede avtale mellom Sovjetsamveldet og Vest-Tyskland er en av de viktigste begivenheter som har hendt i verden siden 1945.

Med denne avtalen er situasjonen i hjertet av Europa forandret,

skriver Alessandrini. Selv om det finnes mange usikre punkter i teksten, skaper den et nytt utgangspunkt for en verdensomfattende avspenningspolitikk.

■ Gjenopptagelsen av diplomatiske forbindelser mellom Vatikanet og Jugoslavia (omtalt i august i dagspressen) viser at den utvikling som begynte med undertegnelsen av en foreløbig avtale i Beograd i 1966 har vært positiv, uttaler erkebiskop Casaroli i et intervju med kroatisk fjernsyn. Casaroli er sekretær i den katolske kirkes råd for offentlige anliggender og har spilt en viktig rolle i kontaktene med kommuniststatene de siste årene.

På grunn av nevnte avtale har man lagt fundamentet for en lojal og oppriktig dialog i gjensidig forståelse, sier erkebiskopen. På den annen side har den jugoslaviske stats innstilling om ikke å gi noen tro eller kirkesamfunn spesielle innrømmelser, skapt betydelige vanskeligheter.

■ Paven mottok den 25. august den 79 årige amerikanske biskop James Walsh i privataudiens. Walsh ble som kjent nylig frigitt etter å ha sittet i årevis i kinesiske fengsler og fangeleire.

■ Jesuittpater Daniel Berrigan, en av de amerikanerne som offentlig brente innkallellespapirer til militærtjeneste som protest mot Vietnam-krigen, er arrestert av FBI etter fire måneders iherdig jakt. Han nektet å melde seg for å sone den fengselsstraff på tre og et halvt år som han ble idømt, og ville med sin opptreden ytterligere demonstrere sin opposisjon til myndighetene. (En bror av ham, presten Philip Berrigan avtjener for tiden en straff på seks års fengsel for å ha helt blod over militærtjenestearkivet i Baltimore.)

Pater Daniel Berrigan som også er en ikke ukjent amerikansk lyriker, fortsatte å skrive og å forsvare sitt standpunkt i de månedene han ble eftersøkt. En gang opptrådte han til og med uventet i en fjernsynssending. Han ble en av lederne av den amerikanske fredsbevegelsen.

I et brev til andre jesuitter i USA, et brev som har hatt betydelig innflytelse etter manges mening, skrev pater Berrigan bl. a.:

Domstolene har mer og mer blitt et redskap for krigens menn. Kan kristne uten nærmere omtanke gi etter for denne makten? Jeg tror det ikke. Verdens makter og herskere er underlagt Kristus, og vår samvittighet er i Hans hånd, ikke i noen annens.

John Ryan's Cartoon

"Dear Sir: I seldom have the opportunity to write to *The Times* but . . . I fail utterly to see how 'Oh, Calcutta' could possibly deprave or corrupt anybody . . ."

En kloun

Jeg var i høymesse, det ble sunget en salme før presten og ministrantene kom inn.

Jeg sto og fingret med det stensilerte arket med salmeteksten, jeg hadde lest den allerede og kjente at det knyttet seg i meg.

For å verge meg sa jeg til meg selv at det gikk an «å daue av mindre».

Det var såpass uærbødig at det hjalp en smule, kjente jeg.

Så begynte menigheten å synge. Og selvfølgelig hadde jeg havnet rett foran en eller annen dameperson som la hele sin sjel og en masse kvidrende følelser i sangen.

Da fire vers var til ende, passet jeg i et ubevoktet øyeblikk på å skotte bakover. Jeg ville se hvem denne damen var. Ikke for å sette ond øye på henne, jeg var bare nysgjerrig antagelig.

Hvem av oss hadde samlet så mange henførte skjelvetoner i menigheten? Kanskje det var en gjest, hvis det var det så var alt unnskyldt selvfølgelig.

Jeg kikket forsiktig.

Det var en ordenssoster.

En stund etter, under selve messen, leste man fra brevet til efeserne dette om at kvinnen skal være mannen underdanig.

Mannen er det viktigste.

Normalt ville jeg blitt forarget og så lei meg. Som alltid når jeg hører det gamle stykket. Jeg kan ikke begripe at Kirken skal slepe rundt på de tankene fremdeles i liturgien.

På den annen side: etter den salme-sangen og det omtalte lille sjokk, var Paulus her min venn og styrke. Jeg snudde meg igjen og trodde at jeg så hardt på søsteren.

Akkurat da smilte hun.

Og jeg — ga meg.

Kanskje hun virkelig syntes at det er gøy med slike skjelvetoner?

Og dessuten: siden hun, såvidt jeg vet, opprinnelig kommer fra et annet land i Europa, er det ikke så sikkert at hun helt forstår teksten.

TRO OG KIRKE

For mennesker av idag vekker kristendommen forargelsen kanskje spesielt på grunn av sin *utvorteshet*. Egentlig er det en eldgammel forargelse, til alle tider har det vært mennesker som fant det vanskelig å tro at Gud ikke bare er himmelens, men også jordens skaper. Og jord er jordisk og ikke åndelig. Nå som før skandaliseres mange av at kontakten med Gud blir formidlet gjennom ytre midler: Kirke og sakrament, dogme og forkynnelsen av Guds ord (som jo ikke er mindre utvortes enn sakramentene). Man spør: bor Gud kanskje i institusjoner, handlinger og ord? Er det ikke heller slik at Han som er den Evige og Ånd rører direkte ved oss innenfra?

Svaret måtte nødvendigvis bli «ja» om menneskene sto overfor Gud som en sum av enkeltpersoner. Ut fra en slik hypotese ville kristendommen være aldeles overflødig. Det er ikke noe iveien for at Gud direkte og umiddelbart kunne dra omsorg for den *enkeltes* frelse. For å tre inn i den enkeltes liv og aktivitet har Gud ikke bruk for mellominstanser. I og for seg er hverken Kirken eller frelseshistorien eller inkarnasjonen eller Guds lidelse i verden absolutt nødvendige for å frelse den enkelte som sådan.

Men nå er det så at kristendommen ikke går ut fra et hypotetisk atomisert enkeltmenneske. Den går ut fra at den blott og bart enkelte ikke finnes. Et menneske er bare et menneske i sammenheng med hele menneskeslekten, med hele kosmos og med hele historien. For mennesket som den inkarnerte ånd det er, ligger dette i sakens og dens egen natur.

Det er mot denne bakgrunn og i denne kontekst en må lære å se og forstå Kirkens sakramenter. De er en del av den guddommelige frelsesvirkelighet som i mennesket Jesus åpenbarer seg i jordisk skikkelse. Sakramentene er Kristi personlige gjerninger. De er hellig erfaring på det helt personlige plan utvekslet mellom Gud som ble sant menneske og menneskene som lengter etter den sanne Gud. De er menneskets møte fra mann til mann med mennesket Jesus der som Gudmennesket er den eneste midler mellom Gud og menneskene.

En må si at Kirkens lære om sakramentenes effektivitet hadde blitt overobjektivisert i Reformasjonstiden og de ble det ikke mindre senere da protestantiske teologer overaksentuerte Guds ords primat, betraktet sakramentene som tegn eller pant på Guds løfte og lærte at de ble brukt av Kristus til å styrke menneskenes subjektive tro på Hans ord.

En må ennvidere si at reformatorene hadde kommet til å innta denne teologiske posisjon ihvertfall delvis som en reaksjon mot det liturgiske forfall i senmiddelalderens Kirke. Det som hadde ført til at sakramentet både i den populære forkyn-

AV PATER
D. J. BOERS

nelse og populære fromhetsliv ble omtalt og betraktet i altfor materielle, ja nærmest fysikalske kategorier, hvori prinsippet om den kausale instrumentalitet ble altfor bokstavelig anvendt, uten de nødvendige kvalifikasjoner.

Nå, hva så enn den populære forkynnelsen og fromhet må ha sagt eller praktisert i kirkehistoriens løp — og det kan ha vært mangt og meget — som også dagens kirkehistorie viser med all ønskelig klarhet: Faktum er at Kirkens offisielle læreembete da som før og idag fortsatt har fremstillet sakramentene i deres objektive virkelighet som Kristi nåderike hand-

ST. HALLVARD-GUTTENE

St. Hallvard-guttene under ledelse av sin dirigent Øistein Vogt er kommet hjem etter en tre ukers turné til Vest-Tyskland.

Konsertene var lagt opp i samarbeid med det Evang. Luth. sangerforbund, Nürnberg.

Koret holdt ialt 20 konserter og fikk rosende kritikk.

For sommeren 1971 er koret invitert til Syd-Tyskland, Østerrike og Sveits for ca. 20 konserter.

linger blant sine egne til enhver tid. De krever menneskenes frie og intelligente disposisjon og innsats. Fremforalt i læren om nåden og i den sakramentale teologi skulle man vokte seg for å tape av syne eller å tilsløre, ved alskens objektiviserende betraktninger eller også ved en reduksjon av menneskets frihet til en ytterliggående passivitet under nåden, det som utgjør religionens og kristendommens kjerne: det personlige samfunn med den levende Gud som i Kristus gir seg til dem som søker Ham. Selv om de ikke kunne eller ville ha søkt Ham om Han ikke selv først hadde søkt dem.

■ Den argentinske bispekonferanse har kritisert et opprop om sosial revolusjon i Latin-Amerika som en gruppe prester har sendt ut. Biskopene nevnte ikke prestenes «Tredje Verden»-bevegelse ved navn, men siterte et utdrag av oppropet hvor det heter:

«Det kan ikke bli noen virkelig sosialisme i Latin-Amerika hvis ikke virkelig revolusjonære med støtte i folket griper makten.»

Biskopene sier til dette:

«Det er ikke tillatt for noen av Kirkens prester å godta vold som middel til å oppnå de undertrykte frihet.»

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 35,—

MORGEN- ANDAKT

Vi har talat om kristendomen som en nyckel vi har fått i handen, att pröva varje gång livet ställer oss inför en stängd dörr, i en situation som tycks oss grym och meningslös.

Det finns gott om sådana situationer. Ett handikapp, en sjukdom, ett olycksfall, kanske med invaliditet och ständig värk som följd.

Ett misslyckande i yrket, vantrivsel på arbetsplatsen, friställning och arbetslöshet, ekonomisk otrygghet, en pressande arbetsbörda för att klara det dagliga brödet och försörjningsplikterna.

Att vara ensam och oälskad, bedragen eller övergiven av den man älskat och litat på, att värka av ständigt otillfredsställd längtan, att bli bortglömd.

Tyngden av moralisk otillräcklighet, själviskhet, oärlighet, feghet — kanske en skuldbörda som känns out-härdlig därför att man inte har någon möjlighet att gott-göra det onda man gjort eller de försummelser man gjort sig skyldig till.

Och när döden tar ifrån oss nära och kära, och till sist när vi österkalleligen står inför den sista dörren, vår egen död.

Kan kristendomen hjälpa oss i allt detta, i något av detta? Passar nyckeln eller förblir dörren reglad, en obönhörlig vägg som stänger oss ute från mening och liv?

Nyckeln är i vår hand. Vi måste pröva den.

Kristus har sagt: Kom till mig, ni alla som är trötta och tyngda av bördor, så skall jag ge er ro. — Min frid ger jag er. Låt icke era hjärtan gripas av förskräckelse och var icke försagda. — Den som tror på mig, han skall leva även om han dör.

Det är ord som vi kanske har hört och läst så många gånger att de har blivit nötta, och förlorat sin chock-verkan. Men de förblir *direkt tilltal*, ord som sades av en som älskade oss innan vi var till, ord som sades för att vi skulle höra dem när stunden var inne. Och som

vi lysnar till dem, lyssnar riktigt, skall vi kanske få uppleva, som de två förtvivlade vandrarna på vägen till Emaus, hur vårt hjärta blir brinnande i oss. Gud har vidrört det.

Det finns alltsedan de första lärjungarnas dagar och genom hela kristendomens historia en väg som heter Kristi efterföljelse. Om någon vill bli min efterföljare, måste han förneka sig själv, ta sitt kors på sig och följa mig, säger Jesus. Det betyder inte att den som vill vara kristen skall ålägga sig extra svåra och obehagliga saker, fast somliga ibland har trott det. Det betyder att när livet blir tungt och smärtsamt, som det inte kan undgå att bli, då finns det en mening med att inte försöka smita undan, och vi behöver heller inte bara låta oss tyngas ner och krossas. Vi får minnas att Kristus har gått före oss genom allt det svåra, och visat vägen hem till Fadern. I stället för att digna ner i hopplöshet, får vi, med all vår plåga och vårt elände, gå i hans fotspår, följa honom efter. Det finns inget mörker där inte han har varit för vår skull och där han inte är med oss nu.

Medan vi så går korsets väg med Kristus skall vi komma honom närmare. Och kanske får det bli så för oss att det inte längre är vi som bär ett kors, utan korset som bär oss.

Låt oss be: Herre Jesus Kristus, visa mig att ingenting som händer mig eller någon annan människa är meningslöst. Skapa du den tystnad inom mig som mitt i stormen låter mig höra din röst när du talar till mig. Låt mig få uppleva att du går nära mig på alla mina vägar ända hem till Fadern. Amen.

SR. MIRJAM

(Forts. fra side 254)

må forandre min døgnrytme ganske radikalt — og det betyr for meg ikke minst en utfordring til å være mer menneske.

— De bruker ikke ordet apostolat?

— Selvfølgelig er mitt arbeide et apostolat. Brukte jeg ordet, kom de unge imidlertid bare til å se rart på meg. Faktum er jo at deres sak nå er min egen. Hvis det er så at de unge trenger meg, så trenger jeg dem.

Sr. Mirjam er ihvert fall i høy grad akseptert av de unge katolikkene i bispedømmet, og gjør et nøyaktig og grundig arbeide samtidig som hun vi-

ser en fin evne til å gå inn i det nye miljøet og arbeide i uvante omgivelser. På Mariaholm hvor hun ofte er (bl. a. i arbeide med praktiske ting som innskrivning av betalt kontingent), er hun også organist og med i diskusjonene og samtalene. Samarbeidet med ungdomsprestene går udmerket.

— Disse unge må være temmelig forskjellige fra de unge De kjente i Tyskland før De kom hit opp som Josefsøster?

— Jo, meget forskjellige på enkelte måter. Men det er spennende og lærerikt å arbeide sammen med dem og deres ledere.

Sier hun og flyr videre inn på sitt kontor i første etasje i bispegården.

For å løse en av disse tre arbeidsoppgavene kanskje:

1. Rette en bunke stilbøker fra sin sjetteklasse.

2. Skrive ti brev for Skoleledelsen. Eller:

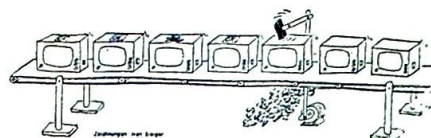
3. Oversette en større artikkel fra tysk til norsk for ST. OLAV. (Artikkelen i dette nummer om TV og vold er hennes arbeide, faktisk.)

Vi er glad for å ha henne som medarbeider. Og ønsker dessuten lykke til med den innsats hun gjør i et par andre jobber daglig. Hun er en bra representant for sin orden.

A. R.

FJERNSTYRES VÅRE---?

Forts. fra side 255

kritikk, til å skjelne mellom fiksjon og realiteter. (Den amerikanske undersøkelsen viste dessuten at denne evnen heller ikke er nok utviklet i den neststørste gruppen av fjernsyns-seere, de som hører til de lavere lønnsgrupper.)

Fjernsynet er et av de viktige medier i dagens situasjon. I en tid hvor de tradisjonelle autoriteter har mistet den direkte innflytelse på mange ting, forsøker fjernsynet å fylle det vakum som har oppstått og som etterhvert blir større og større. Dette, i mer enn ett henseende overdimensjonerte surrogat formidler nok erfaringer til nye store folkegrupper, men samtidig forandrer det — med eller mot sin vilje — vedtatte normer. Ja, bestemmer sikkert allerede nye. Først ut fra denne vinkel blir fjernsynets graverende og negative muligheter tydelig.

Den som leser dette og tenker over det, bør også være bekymret for det nye verdensbildet de unge etter hvert vil få. Det kunne jo hende at det førte til at man ikke lenger stolte på menneskets intellekt i konfliktsituasjoner, men for alvor tok det for gitt at problemer bedre og mer effektivt kan løses ved hjelp av vold. Bare dette er et problem og en oppgave av umåtelig betydning og bredde.

Hva kan så gjøres i radio og fjernsyn med disse tingene? Hva er det vi må forsøke å unngå?

Hvilke forholdsregler er det verdt i hvert fall å diskutere?

Det finnes noen retningslinjer for programvirksomheten som i 50-årene ble trukket opp av de kristne kirker i Vest-Tyskland og folk fra tysk fjernsyn. Noen av dem handler om vold og sier bl. a.:

Handlinger som har en forrående, oppskremmende virkning på seerne, først og fremst på de unge, har ingen plass i fjernsyn.

Fremvisning av kriminelle handlinger og av forbrytermiljøer er ikke av

det gode hvis disse (og konsekvensene) settes frem som et forbilde, når de oppfordrer til etterligning eller gir undervisning i utførelsen av straffbare handlinger.

Det er et ledd i oppdragelse av barn og ungdom å gi dem et helhetsbilde av verden. Forbrytelser, laster og vold er et faktum i denne verden, og de unge vil ofte møte disse tingene i virkeligheten. En egnet fremstilling av dem kan derfor til en viss grad være nyttig. Men de må ikke fremstilles i et slikt omfang og på en slik måte at tilskueren kommer til å tro at de spiller en større rolle i livet enn de egentlig gjør. De bør derfor ikke vises på skjermen uten at man nevner konsekvensene og straffen.

Så langt nevnte retningslinjer. At de har gått i glemmeboken er trist.

Dagens situasjon krever en stadig kontroll av programmenes virkninger ved hjelp av forskerteam. Derimot viser sikkert ikke ropene på sensur og på «mildere» programmer oss den vei vi bør gå. TV er åpenbart ofte her syndebukk for samfunnets negative atferdsnormer, noe som sikkert ikke fjernsynet er årsak til. Men vi må innrømme at fjernsynet ikke bare gjør den primitive lysten på vold tydelig, den øker leilighetsvis også den samme primitive lyst.

Spørsmålet er derfor:

Hvilke åndelige og sjelelige forsvarsmekanismer har mennesket for å kunne motstå dette onde — vold og terror og også kjedsommelighet? Hvordan kan han klare de aggresjonene som bor i hans natur og i det samfunn han lever?

Dette spørsmål vil få forskjellige svar — etter som det er kirkene, pedagoger, jurister eller politikere som svarer. Men de tiltagende voldsfenomener i samfunnet krever i hvert fall et svar.

Det må advares mot utopier. Et helt fredsommelig samfunn, en verden uten spenninger og konflikter kan vi ikke vente. Det skal vi heller ikke drømme om. Det vi skal strebe mot er å legge vekt på fornuften, på en kritisk tenkemåte, på medansvar osv.

Hvilke konsekvenser betyr dette helt praktisk for våre programmer?

Forskerne må få i oppdrag å vurdere de amerikanske og engelske un-

dersøkelser i forhold til de vesttyske programmer og problemer. Først og fremst må man undersøke hvordan de forskjellige alderstrinn reagerer på voldscenene. Hva er det som opphisser små barns fantasi, større barn, tenåringer osv.

Videre må det finnes veier til å hjelpe foreldre og pedagoger i større grad når det gjelder råd og hjelp til barn og ungdom i valget av programmer. Barn må ikke fritt bestemme hva de vil se, valget må skje i samråd med foreldrene. Dessuten bør minst en voksen være til stede og se programmet for etterpå å kunne diskutere det med de unge. Ikke i noen tilfeller må barnas evner til å ta mot nye inntrykk overanstrenge: en halv time for et lite barn, halvannen time høyden for et større barn pr. dag skulle være nok. (Ifølge en psykologisk test.)

Innkjøpet av filmer fra Amerika bør granskes.

Når det gjelder reportasjefilmer må programledelsen legge stor vekt på innledende forklaringer.

Slike emner må ikke bli bearbeidet uavhengig av det samfunn som skal bli konfrontert med dem. Spørsmålet hvordan folk sannsynligvis kommer til å reagere må allerede være stilt før programmet blir god tatt.

Det tyske fjernsynet har sikkert gitt mange kvalifiserte bidrag der sosiale og politiske konflikter som var farvet av vold, ble klarlagt slik at de fremmet forståelse og trappet ned sterke partidannelser. Kunne våre anstrengelser i den retning intensiveres?

Det fantes sikkert også en del programmer som er egnet til å aktivisere oss i positiv retning. (Uten at man bør belære folk hvordan en latent aggresjonstendens kan forvandles til en aktiv innsats for en god sak.) Vi tror å kunne bevise at vi mange ganger via fjernsyn eller kringkasting har bidratt til å gjøre mennesker noe mer selvstendig. Vi tror til og med at denne påvirkning er større enn den som går i motsatt retning: nemlig å passivisere mennesker ved å gi dem «lett fordøyelig kost». Men er vi våkne og fantasirike nok til å kunne gå inn for denne oppgave?

(Forts. neste side.)

OSLO KATOLSKKE BIBLIOTEK

åpen mandag—fredag

kl. 11—13.

(Forts. fra forrige side.)

Denne kritiske funksjon kan derimot ikke bare styrkes av forstandens krefter, den trenger også til menneskelig engasjement, til hjertet. Mange av våre bidrag er i forhold til denne målsetning ennå for flate eller skolemessig. Emosjonen i massemediene kan ikke fortrenses, den må få lov og skal spille en rolle når det gjelder (uten å bli sentimental) å styrke motkrefter som er i stand til å overvinne vold.

Her trengs det humor og mye smilende viten om menneskets svakheter. Mange fremstillinger som f. eks. Charlie Chaplins tydeliggjør hva vi mener med «humorens helbredende virkning», heter det.

«THE ANGRY...

(Forts. fra side 252)

«Den grønne revolusjon» i landbruket kan komme til å stanse flukten fra jordbruksområdene. Sammen med anstrenge for planlegning og sanering av byområdene kan en slik «revolusjon» lindre krisen.

En felles målsetning for å overvinne den ujevne og urettferdige fordeling av verdens goder er det viktigste imidlertid. Omkring 20 prosent av verdens beboere har makten over omkring 80 prosent av rikdommene, investeringer og handel. «Hvis dette, sier de unge, er vår industrielle sivilisasjons fineste blomst, ville det være like godt å sprengre den sivilisasjon i stykker.»

Sommeren på...

(Forts. fra siste side)

KVINNER SOM ELSKER, Peter Bogdanovich' SNIKSKYTTEREN, publikumssuksessen, prisvinneren fra Cannes, M.A. S.H., (Robert Altman) og HORSE (Elliott Silverstein), den herlige komedie BORSALINO (Jacques Deray), og la oss heller ikke glemme nyutsendingene, Buster Keatons berømte KANONFOTOGRAFEIN, WEST SIDE STORY og Walt Disney's jubileumsfilm. Når jeg så avslutter med John Borman's DUELL I STILLEHAVET, en gripende krigsfilm, og Alan J. Pakula's POOKIE, håper jeg at Deres anmelder er enig med meg i at det ikke er nødvendig med ytterligere oppramsing av film som både etter internasjonale og norske filmkritikere er anerkjente som verdifulle filmer.

Med hilsen Arnljot Engh.

G4 - 2602 - 68

Det er hygge
i en pakke Tiedemanns Gul
-fordi den smaker så godt!

TIEDEMANNS GUL ER GULL VERD

Når kjøpte De sist en bok?

Er fjernsyn og en titt i avisen nok?

Det finnes bøker i alle prisklasser som gir noe annet og mer!

Kom innom og se på dem eller ring til

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1

Tlf. 20 72 48 fra kl. 9—16. Lørdager til 14.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	Arendal
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	Hammerfest
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	Lillestrøm
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	Trondheim
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

KATOLSK KYRKOTIDNING:

Man skäms just nu

över att vara svensk. När det gäller att ta vara på andras intressen i utlandet är vi experter. Inte minst specialiserar vi oss på minoritetsproblem, och vet precis hur de skall lösas. Vi visar inte någon större återhållsamhet med att komma med goda råd och förslag, för att inte säga försök till ultimatum. Man skrader inte på orden. Det gäller hela skalan av vårt samhälle, från regering till minsta skoltidning.

När man skall omsätta samma ideal på hemmafronten, så visar det sig vara betydligt svårare. SIFO har i dagarna kommit ut med en undersökning som redovisar bl. a. svenskarnas attityd till invandringen. Halva svenska folket (47 %) anser att Sverige tar emot för många utlänningar. Det är inte bara något flackt medeltal som uttalar sig. En person i så ansvarsfull ställning som Åke Nilsson i Metall kommenterar, att vi fått tillräckligt med invandrare nu, och att svenska kvinnor skal användas i första hand i stället.

Dylika utlåtanden är synnerligen beklagliga. Fackföreningsrörelsen har försökt att gå i spetsen för u-landshjälp. Borde inte LO-ledningen hjälpa till att in-

pränta att detta inte bara betyder att skicka en procent av standardhöjningen till utlandet, utan att konkret handling i form av öppnande av svensk arbetsmarknad för folk från fattigare länder kan vara en lämplig form av u-landshjälp.

Det talas så mycket om jämlikhet just nu. Kravet på jämlikhet får inte sluta tvärt vid våra gränser — har vi inte större vyer, så träffar Helder Camaras kritik verkligen prick. Han menade att Sverige tillhör kapitalistländerna, och att det är felaktigt av oss att tro att vi är socialister. Det visade vår inställning bl. a. i Kenyedy-ronden helt tydligt.

Vi kan inte skylla ifrån oss med att man har samma svårigheter på andra ställen i världen. I Schweiz hade man nyligen en omröstning i frågan. En grupp föreslog sträng kvotering av utländsk arbetskraft. Lyckligtvis gick detta inte igenom. De schweiziska kyrkorna sätter fingret på två ömma punkter.

Den ena rör den ekonomiska situationen. Visst finns det tendenser till avmattning på olika områden i industri och handel. Men expansionen, som föregick, möjliggjordes genom hjälp utifrån i form av arbetskraft. Har det brustit i planering, så får våra fel inte i första hand gå ut över invandrarna.

Den andra är viktigare. Det är inte fråga om bara kall, ekonomisk planering och rationalisering. Det rör sig om levande människor, som sätter sitt hopp till vårt land och vår utveckling. Det talas i dagarna så gärna om kolonialmakter och imperialister, som utsuger de fattiga u-länderna. Att ta hit billig arbetskraft för vår expansion, och sedan vilja göra sig av med den när vi inte längre har samma påtagliga nytta av den, ligger i precis samma klass.

Den som kommer i beröring med nyinflyttade, vet att de ofta behandlas allt annat än väl. Ockerhyror i undermåliga bostäder, dåliga arbetsförhållanden och låglönejobb av det slag en svensk inte vill ta, är ingenting ovanligt.

Myndigheterna gör nog ett i stort sett gott arbete, men alltför många svenskar visar brister i vänlighet och rättvisa gentemot våra utländska gäster.

Vi håller med dem som anser at invandrarverket skulle sätta igång med en kampanj för att upplysa svenska folket, inte bara invandrarna.

Lars Rooth
(Katolsk Kyrkotidning).

ARENDAL
ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

BERGEN	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»	
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGARDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen

MØHLENPRIS BAKERI S. Aakre Tlf. 11 616	1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN
---	---

 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN	 Eches Farvehandel NYGÅRDSGT. 19	 Alt i kontormøbler og stålrørsutstyr Kjøkkenutstyr i rustfritt stål DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090
---	--	--

Kirkerapport

(Forts. fra side 251)

tagelser og lunsjer og en rekke uformelle samtaler med president Medici og hans stab, var neppe biskopene i stemning til å trosse sine verter i hovedstaden Brasilia. President Medici (som har vært general i armeen) har gjentatte ganger benektet kjennskap til tortur i fengslene, og til tross for at biskopenes egen kommisjon for rettferdighet og fred fremla et dokument om sytten kjente og bekreftede tilfeller av tortur, ville ikke konferansen fordømme overgrepene. Isteden uttalte biskopene seg skarpt mot terrorisme «mot regjeringen». Og etter å ha inspisert en militær æresgarde og ellers også ha blitt æret på en måte som ellers reserveres for statsoverhoder, sa Dom Araujo Sales, Brasils primas følgende: «Muligheten for et sammenstøt mellom Kirke og stat ser ut til å ha gått over.»

Selv når han konfronteres med slike beroligende uttalelser av sine overordnede, sier erkebiskop Helder Camara at han fremdeles håper at Brasils Kirke kan gi den moralske start for betydelige sosiale forandringer i landet: «Idag» sier han med et lite smil, «har vi legfolk og noen prester i fengsel, men ingen biskoper. Kanskje imorgen...» Men slutter bladet, i øyeblikket ser det ut til å være små muligheter for at de mest innflytelsesrike blant nasjonens 245 katolske biskoper vil bidra til dette, de viser mer interesse og begeistring for «nasjonale spørsmål».

«Det pågår idag en kampanje rundt om i verden,» sier kardinal Rossi, bispekonferansens formann, «for å vise at Kirkens

menn og kvinner i Brasil forfølges. Dette er ikke tilfelle. Kirke og stat må forene sine krefter under det brasilianske flagg og på brasiliansk vis.»

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

Halden-firmaer

Karl Knap A/S

Tlf. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning
Linoleum

OSLO

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

OTTO E. ANONSEN

BLIKKENSLAGERMESTER

Ventilasjon og Bygningsarbeid
Tlf. 3439

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel
Tlf. 1844

OSLO

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENG. 2. Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO

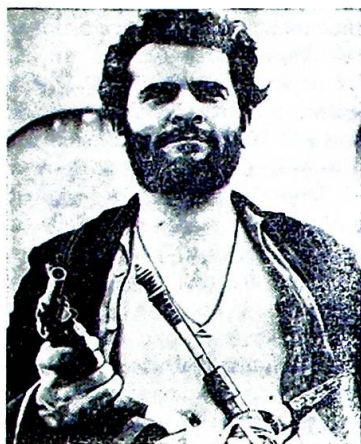
ANTONIO DAS MORTES

Den brasilianske pris-filmen *Antonio das Mortes* (fire premier i Cannes i 1969) har fått en mottagelse i Oslo som i seg selv setter tankene i gang. Den er på grunn av sine uhyre sterke voldsscener forbudt for unge under 18 år — og man har ærlig talt på følelsen at en del av publikumet kommer nettopp av den grunn, mange går forvirret og åpenbart skuffet når man er halvveis i denne nådeløse og skiftende skildring av sosial uro og religiøs sirkus i den nordøstlige delen av Brasil. (Forøvrig nettopp det området hvor biskop Helder Camara, en av kandidatene til årets fredspris holder til.) Andre forveksler åpenbart beretningen om omreisende religiøse grupper og brasiliansk folkløse med dagens gerilja og knurrer av fryd da det endelig kommer til virkelig skuddløsning. Noen få sitter tause, de som virkelig forvirres og uroes av regisøren, Glauber Rochas mesterverk.

De ellers så rutinerne filmanmeldere i hovedstadspressen har tydeligvis også vært forvirrete. Et så konservativt blad som Morgenbladet gir en bred, meget positiv anmeldelse av filmen og dens høysang til vold og brutalitet, Arbeiderbladet som på mange andre måter har vært så opptatt av de sosiale problemene idag i Latin-Amerika er absolutt ikke imponert og antyder at det er en film for «spesielt kunstinteresserte». Dagbladets anmelder innrømmer forsåvidt åpent at det kan hende at han tar styggelig feil når han personlig klarer å finne en indre sammenheng i Rochas blodige billedvev. En sammenheng mellom det feberhete hallusinatoriske dikt og den politiske appell.

Eller for å sitere Aftenpostens dyktige signatur G. G. et stykke:

«Glauber Rochas store bragd er at han får myter, folkesagn, musikk og rytmisk klapping til å inngå en sterk og suggestiv forening med filmens tema, med dens farver og billedbruk. Hver enkelt del tjener helheten i denne filmen — alt preges av fortettet kraft, en glødende opprørstrang og vill poesi. «Antonio-das Mortes» forteller om vold og hat, kjærlighet og hevnen, og med sin suverene bruk av musikken, sin sans for dramatisk oppbygging og sin abrupte klipping har Glauber Rocha gjort filmen til et av de mest originale billed-

dikt som er vist på det hvite lerret på år og dag. Av et gammelt brasiliansk kultur-mønster har han skapt en revolusjonsballede med sterke religiøse undertoner. «Antonio-das-Mortes» er brutal og drastisk, vakker og utrolig rik — den er i sannhet fabelaktig.»

Så langt, så godt.

Denne, stadig en vikarierende, anmelder må tilstå at han så *Antonio das Mortes* med blandede følelser. Både Morgenbladets og Aftenpostens anmeldere bedømmer sikkert filmen kyndig som et filmatisk mesterverk, et storartet og originalt dikt. Men en som mest er opptatt av dagens brutale virkelighet i denne del av verden, og de rike og herskende klassers blindhet og enkeltmenneskers, bl. a. Helder Camaras, innsats for å hindre vold og nye sorger og ny urett, står tvilende.

«Banditt-dreperen» Antonio blir leid av en godseier for å slå ned de undertrykte gruppene, men det ender med at Antonio selv blir en av de fredløse og dreper godseieren og hans folk. Men i alt dette, som er gjort på en fremragende måte, får man bare de mest forenklede uttrykk for den forferdelige sosiale uro og nød som hele dette utfattige området ris av — under et fåtalls svøper. Den katolske presten i filmen som til slutt tar et gevær og slutter seg til «folket» er ikke noen Camillo Torres, og han er ikke et øyeblikk preget av ikkevolds-tankene til en

biskop Camara. Han er bare latterliggjort som en susete dott som til slutt sloss om en kvinne på en død manns blodige kropp. Og undertrykkeren, den blinde oberst, er et postulat. Var det ikke andre og sterkere krefter bak dette fåmannsvel-det, ville folks raseri feie det vekk i løpet av noen dager.

Men til syvende og sist: vi kan også ta feil, bevars. Kanskje vi gjør det blant annet når det gjelder denne filmen. Så se den selv, de av dere som har gode nerver og tåler noen sjokk. Br. A.

SOMMEREN PÅ KINOENE

Hr. redaktør,

Jeg leser alltid filmanmeldelsene i St. Olav med stor interesse, idet de etter min oppfatning som regel er uttrykk for en vel overveid, samvittighetsfull og positiv innstilling til filmen som kunstnerisk uttrykksmiddel.

For en gangs skyld må jeg imidlertid få lov til å fremkomme med en bemerkning. I en anmeldelse av «Olsenbanden» i tidsskriftets nr. 15 uttaler anmelderen bl. a. at filmen må sammenlignes med «alle de andre halvgode og dårlige filmtilbudene vi har fått denne sommeren». Jeg kan selvsagt ikke polemisere mot en anmelders konkrete vurdering av en film når denne vurdering bygger på en begrunnet analyse. Derimot må jeg ha rett til å ta avstand fra en generell karakteristikk som står i strid med de faktiske forhold.

Sommeren 1970 har vært en av Oslos største kinosommer når det gjelder publikumsbesøk. Dette kan ha flere årsaker, men i alle fall er det helt på det rene at en viktig grunn er at Oslo i sommer har hatt en rekke filmer som også kritikermessig har fått meget høy anerkjennelse. Jeg nevner således Truffaut's HAV-FRUE FRA MISSISSIPPI, Bresson's BALTHAZAR, Fellini's SATYRICON, Visconti's DE FORDØMTE, Alain Resnais' KRIGEN ER SLUTT. Listen kan suppleres med Jean-Louis Richard's DIANE — EN KVINNE, Ken Russell's

(Forts. side 261)

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom
postkontorene. Kr. 35 pr. år
kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.